ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

imece 2009

Fine Arts & Design Symposium
with International Participation
October 18 – 24, 2009, Eskişehir, TÜRKİYE

Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu
18 – 24 Ekim 2009, Eskişehir, TÜRKİYE

Sayın

Gülcan Batur

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin
18-24 Ekim 2009 tarihlerinde Eskişehir'de gerçekleştirdiği
İmece2009 Uluslararası Katılımlı Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu'na
sözlü bildirinizle katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Zehra Çobanlı
İmece2009 Düzenleme Kurulu Başkanı
Güzel Sanatlar Fakültesi
Dekan

Prof. Dr. Fevzi Sürmeli
Anadolu Üniversitesi
Rektör

imece 2009

Fine Arts & Design Symposium
with International Participation
October 18 –24, 2009, Eskişehir

Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu
18 – 24 Ekim 2009, Eskişehir

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ 25 yıl

Sempozyum Programı

21.10.2009, Çarşamba I. GÜN

	Kongre Merkezi
08:30–17:30	Sempozyum Kayıt (Sempozyum Süresince)
	Atatürk Kültür Merkezi, Ana Salon
08:30–09:30	Karşılama / Kahve ve Çay
09:30–09:45	Dekan Prof. Zehra Çobanlı'nın Açılış Konuşması
09:45–10:00	Rektör Prof. Dr. Fevzi Sürmeli'nin Açılış Konuşması
10:00–10:30	Prof.Dr. Kıymet Giray
10:30–11:00	Prof.Dr. Alessandro Deserti
11:00–11:20	Abidin Dino Kısa Tanıtım
11:30–12:30	"Topluca" Abidin Dino Sergi Açılışı, Anadolu Üniversitesi Çağdaş Sanatlar Müzesi
12:30–14:00	Öğle Yemeği

	Salon Anadolu	Kırmızı Salon	Mavi Salon
14:00–14:30	Ana Sponsor Konuşması - Atila Berber Prof. Süleyman Saim Tekcan	Prof. Dr. Beril Anılanmert	Prof. Mustafa Aslıer
14:30–14:45	**Sanat ve Zanaatlar Üzerine** Yard.Doç. Cenk Beyhan	**Disiplinlerarası Sanat Etkileşiminde 20. Yüzyılın İlk Yarısında Resim Ve Müzikte Ortak Kavramlar** Yard. Doç.Dr. Gülşen Göksel Erdal	**Arada Olmak - Arada Kalmak: Erol Akyavaş Resmi Üzerine** Işıltan Ataman
14:45–15:00	**Hedwig Bollhagen" Yesterday Far From Cold Formalisms And Today Without Any Ostalgie** Isabella Amaduzzi	**Sanat Ve Felsefenin Günümüze Uzanan İlişkisi** Olcay Özkaplan	**Gelenekselin Çağdaşla Yaşatılma Çabası: "Türklerde Hat Sanatı Sonrası Kaligrafik Dönem"** Yard.Doç. Mehtap Uygungöz
15:00–15:15	**Gelenek İle Çağdaş İlişkilerde Yeni Anlatım** Yard.Doç. Sevim Arslan	**Velázquez'i Unutmak: Las Meninas** Yard.Doç.Dr. Serpil Aygün Cengiz	**Katsushika Hokusai'nin Kültürler ve Çağlararası Yolculuğu** Melda Öncü Yıldız
15:15–15:30	**Locating Imece In The Contemporary Art Praxis: Some Possibilities And Questions** Dr. Ruchika Wason Singh	**Resimde ve Şiirde İmge** Yard.Doç. Necla Coşkun	**Konutlarda Kullanılan Seramik Isıtma Sistemlerinde Geleneksel ve Yeni Tasarımlar** Prof. Zehra Çobanlı, Doç. Soner Genç, Öğr.Gör. Hasan Başkırkan
15:30–15:45	*Sorular–Cevaplar*	*Sorular–Cevaplar*	*Sorular–Cevaplar*
	Oturum:01	Oturum:03	Oturum:05
15:45–16:15	Kahve ve Çay Molası		
16:15–16:30	**Bauhaus Okulu (1919-1933)** Dr. Solmaz Bunulday	**Uyuma Eyleminden Görsele: Seramik Sanatında İlham Kaynağı Olarak Yastıklar** Prof. Zehra Çobanlı, Yard.Doç. Ezgi Hakan	**Bir İmece Örneği Olarak Toprağın Sanatla Buluştuğu Kınık Köyünde Seramik Üretimi** Prof. Zehra Çobanlı, Yard.Doç. Ezgi Hakan, Öğr.Gör.Hasan Başkırkan
16:30–16:45	**20. Yüzyıl Avangard Ve Neo-Avangard Sanat Akımlarında Görülen "Kolektif Estetik" Durumun Analizi** Fırat Arapoğlu, Öner Kıranlar	**Zanaattan Sanata Keçe** Prof. Suhandan Özay Demirkan, Öğr.Gör. Gülcan Batur	**Cumhuriyet Dönemi Türk Seramik Sanatında Yan Malzeme Olarak Cam Kullanımı** Arş.Gör. Mehmet Aydın
16:45–17:00	**Yeni Dünya, Yeni Sanat** Yard.Doç. Güldane Araz	**Geleneksel El Baskıcılığından Mavi Sanata İndigo** Yard.Doç. Cafer Arslan	**The Growing Interest In Glass Worldwide** Ursula Merker, Gernot Merker
17:00–17:15	**Kamusal Alanda Sanat Uygulamaları** Yard.Doç. Cüneyt Kurt	**Moda Tasarımında Japon Özgünlüğü** Yard.Doç. Nevbahar Göksel, Öğr.Gör. Emine Utkun	**İmeceyle Tüttürülen Seramik Fırını** Tuğrul Emre Feyzoğlu
17:15–17:30	*Sorular–Cevaplar*	*Sorular–Cevaplar*	*Sorular–Cevaplar*
	Oturum:02	Oturum:04	Oturum:06
20:00–22:00	Açılış Yemeği, Yunusemre Kampusü Yemek Salonu.		

22.10.2009, Perşembe II. GÜN

	Kırmızı Salon	Mavi Salon
09:30–09:45	Panel "Gelenekle Gelecekte Sanat ve Tasarım" Katılımcılar: Prof. Kaya Özsezgin Abdülkadir Günyaz Ümit Gezgin Halilhan Dostal Prof. Ferit Özşen	Tekstil Sanatında Gelenekten Geleceğe Etkileşimler Yard.Doç. Füsun Özpulat, Arş.Gör. Meltem Ok
09:45–10:00		Geleceğin Giysilerinde Teknoloji Ve Tasarım İlişkisi Yard.Doç.Dr. Nevbahar Göksel, Arş.Gör. Nurcan Kutlu
10:00–10:15		Tasarım Kapsamında Tekstil Sektöründe Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge)nin Önemi, İmece Kültürü İle İlişkisi Doç. Nesrin Önlü
10:15–10:30		Tekstil Ve Moda Tasarımında Grup Yaratıcı Eylem Yöntemi Olarak Sinektik Yard.Doç. Cemal Meydan, Arş.Gör. Nurcan Kutlu
10:30–10:45		*Sorular–Cevaplar*
10:45–11:15		Kahve ve Çay Molası
11:15–11:30		Anadolu'da Ayakkabı Özellikleri Yard.Doç. Nilay Ertürk
11:30–11:45		Tekstil Tasarımı Ve Lif Sanatında Gelenekten Geleceğe Etkileşimler Öğr.Gör. Sedef Acar
11:45–12:00		Günümüz Kumaş Yüzeylerinde Sanat, Bilim Ve Teknoloji Etkileşimleri Arş. Gör. Havva Halaçeli
12:00–12:15		Türk Dokuma Endüstrisinde Sanat-Tasarım Ve Tasarımcı Anlayışı Neslihan Yaşar
12:15–12:30		*Sorular–Cevaplar*

Oturum:07

Oturum:08

12:30–14:00 Öğle Yemeği

Güzel Sanatlar Fakültesi Galeri–G

Akademik Poster Sunumları *(13:30-17:30)*

	Kırmızı Salon	Mavi Salon
14:00–14:30	Prof.Dr. Nigan Bayazıt	Prof. İlhan Bilge ve Ümit Celbiş
14:30–14:45	Gelenekten Geleceğe, Malzeme Ve Mimari-İç Mimari Yard. Doç. Dr. Hale Gezer	Sanat Ve Tasarım Eğitiminde Küresel İşbirliği Ağları Doç. Sevim Selamet
14:45–15:00	Tasarım ve Kimlik Yard.Doç.Dr.Alpaslan Uçar	El Ele Beyin Fırtınası = Ürün Prof. T.Fikret Uçar
15:00–15:15	Mekân Aracılığıyla, Gelenekten Yeniliğe... Yard.Doç.Dr. Özlem Mumcu Uçar, Arş.Gör. Özge Kandemir	"Kültür Alakart" The Turkish German Culture Cooking Book Prof. Christine Wagner
15:15–15:30	Amerikan Stüdyo Mobilyaları ile Sanat Ve Tasarıma Bir Bakış Yard.Doç. Tolga Benli	Bir Teknik - Özgün Uygulama - Etkileşim Ve Yenilik Özge Üsluca
15:30–15:45	*Sorular–Cevaplar*	*Sorular–Cevaplar*
15:45–16:15	Kahve ve Çay Molası	
16:15–16:30	Toplumsal Değişimlerin, İmece Kavramı Ekseninde Çağdaş Kent Yaşamı Ve Mekâna Etkisi Arş.Gör. Özgü Özturan	Disiplinler Arası Etkileşim, Kadın Dayanışması Ve Sanat Evren Bolat
16:30–16:45	Zamanın Soluk Aldığı Yerler: Çarşılar Yard.Doç. Muna Silav Utkan, Arş.Gör.Hatice Nilüfer Süzen	"Flying Faculty" - German Designers Teaching In Jordan Prof. Christine Wagner
16:45–17:00	Eğitim-Öğretim, Üretim Ve Paylaşma Ortamı Olarak Eskişehir Erkek Sanat Enstitüsü Prof.Dr. Meral Nalçakan	"Sultan Ve Üzümler": Uluslararası Sanat Projesi Yard.Doç. Ü. İlgaz Özgen Topçuoğlu
17:00–17:15	Türkiye'deki Farklı Konut Tasarım Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme: "Gelenekten Yeniliğe" Arş.Gör. Duygu ALBOSTAN	Sanat / Mimarlık Öğreniminde; Mimesis Ve Usta Çırak İlişkisi Üzerine Doç.Dr. Ayhan Usta, Arş.Gör. Özgür Hasançebi Demirkan
17:15–17:30	*Sorular–Cevaplar*	*Sorular–Cevaplar*

Oturum:09

Oturum:10

Oturum:11

Oturum:12

18:00 Sempozyum Jürili Sergi Açılışı, Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Kampusü, Kütüphane Sergi Salonları.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

imece 2009

Fine Arts & Design Symposium
with International Participation
October 18 – 24, 2009, Eskişehir

Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu
18 – 24 Ekim 2009, Eskişehir

Sempozyum Bildiri Kitabı

Proceedings

21–22–23 Ekim 2009

21–22–23 October 2009

Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1990
Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 49

İmece2009 Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu,
18–24 Ekim 2009, Eskişehir

Yayınlayan
Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Zehra Çobanlı
Düzenleme Kurulu Genel Koordinatörü
Yrd.Doç.Dr. Özlem Mumcu Uçar
Editörler
Prof. Atilla Atar
Prof.Dr. Hikmet Sofuoğlu
Prof. F. Gonca İlbeyi Demir
Doç.Dr. Münevver Çakı
Yrd.Doç.Dr. Özlem Mumcu Uçar
Grafik Tasarım Yönetmeni
Öğr.Gör. Melike Taşçıoğlu
Tasarım ve Uygulama
Öğr.Gör. Melike Taşçıoğlu, Dilek Kocabaş
Okt. Bengisu Keleşoğlu
Renk Ayrımı ve Baskı
Anadolu Üniversitesi Basımevi Tesisleri

Anadolu Üniversitesi Basımevi Tesislerinde
500 adet basılmıştır.

Bildiriler Kitabı'nda yer alan her türlü görüş, fikir, bilimsel, sanatsal sav ve alıntılar, teknik tasarım, tablo ve şekiller bildiri yazar / yazarlarına aittir. Bunlardan ötürü gerek editörler, gerekse Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi sorumlu tutulamaz.

CIP–Anadolu Üniversitesi
Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi
imece2009 Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu
(2009: Eskişehir)
imece2009 Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu:
Sempozyum Bildiri Kitabı
1. Sanat-Türkiye-Kongreler
2.Tasarım-Türkiye-Kongreler
I. Atar Atilla II.E.a. III.E.a.: Fine Arts &
Design Symposium with International Participation
IV. Dizi: Anadolu Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları; No.49
N6501.İ43 2009

ISBN 978-975-06-0680-9

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ 25 yıl

imece 2009

Fine Arts & Design Symposium
with International Participation
October 18 – 24, 2009, Eskişehir

Uluslararası Katılımlı
Güzel Sanatlar ve Tasarım Sempozyumu
18 – 24 Ekim 2009, Eskişehir

Sempozyum Bildiri Kitabı

Proceedings

21-22-23 Ekim 2009

21-22-23 October 2009

Bilim Kurulu Scientific Committee

Prof. Dilek ALPAN
Prof. Zeki ALPAN
Prof.Dr. Beril ANILANMERT
Prof. Rahmi AKSUNGUR
Prof. Günay ATALAYER
Prof. Atilla ATAR
Prof. Dr. Ömür BAKIRER
Prof. Dr. Nigan BAYAZIT
Prof. Gören BULUT
Prof. Nilay BÜYÜKİŞLEYEN
Prof. Kemal CAN
Prof. Şerife CENGİZ
Prof. Sevim ÇİZER
Prof. Abdullah DEMİR
Prof. F. Gonca İLBEYİ DEMİR
Prof. Dr. Sıtkı ERİNÇ
Prof. Turan Erol
Prof. Dr. Ayla ERSOY
Prof. Dr. Jale ERZEN
Prof. Dr. Adem GENÇ
Prof. Dr. Zafer GENÇAYDIN
Prof. Dr. Kıymet GİRAY
Prof. Dr. Bahadır GÜLMEZ
Prof. E. Berika İPEKBAYRAK
Prof. Bedri KARAYAĞMURLAR
Prof. Dr. Levend KILIÇ
Prof. Hande KURA
Prof. Dr. Meral NALÇAKAN
Prof. Ayşegül Türedi ÖZEN
Prof. Kaya ÖZSEZGİN
Prof. Ferit ÖZŞEN
Prof. Mümtaz SAĞLAM
Prof. Sıdıka Sibel SEVİM
Prof. Hikmet SOFUOĞLU
Prof. Vedat SOMAY
Prof. Dr. Hasan ŞENER
Prof. Dr. Süleyman Saim TEKCAN
Prof. Adnan TURANİ
Prof. Dr. Tansel TÜRKDOĞAN
Prof. Tevfik Fikret UÇAR
Prof. Bilgehan UZUNER
Prof. Dr. Ruşen YAMAÇLI
Doç. Mustafa AĞATEKİN
Doç. Zeliha AKÇAOĞLU
Doç. Mümtaz DEMİRKALP
Doç. Saime DÖNMEZER
Doç. Hayri ESMER
Doç. Fethi KABA
Doç. Sevim SELAMET
Doç. Leyla Varlık ŞENTÜRK
Doç. Emel ŞÖLENAY
Doç.Dr. Leyla Y. TOKMAN
Yard. Doç. Dr. Münevver ÇAKI
Yard. Doç. Ekrem KULA
Öğr. Grv. Ömer DURMAZ

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

Organizasyon Komitesi
Organization Committee

Düzenleme Kurulu Başkanı
Chairperson of Organization Committee

Prof. Zehra ÇOBANLI *(Dekan/Dean)*

Düzenleme Kurulu Genel Koordinatörü
General Coordinator of Organization Committee

Yard.Doç.Dr. Özlem Mumcu UÇAR

Düzenleme Kurulu
Organization Committee

Mustafa AĞATEKİN, Rahmi ATALAY, Hasan BAŞKIRKAN,
Münevver ÇAKI, Rıdvan COŞKUN, Hakan ESMER,
Esin KÜÇÜKBİÇMEN, Çiğdem TAŞ, Melike TAŞÇIOĞLU,
Selvin YEŞILAY, Mürşit Cemal ÖZCAN, Mehmet AYDIN

Tasarım Ekibi Design Team

Melike TAŞÇIOĞLU, Eren Evin KILIÇKAYA BOĞ,
Dilek KOCABAŞ, Cemile DEMİR, Merve ERTÜRK,
İlkay Berk GÜL

Yürütme Komitesi Executive Team

Tahir AKSOY, Güldane ARAZ, Işıltan ATAMAN
Rıdvan ÇEVİK, Ezgi HAKAN, Özgür KAPTAN,
Mehmet AYDIN, Hasan BAŞKIRKAN,
Eren Evin KILIÇKAYA BOĞ

BİLDİRİLER PAPERS

DESIGN PATOIS
Steven Heller 1

Sözlü Bildiriler Oral Presentation

Geleneğin Geleceği – Gelenekten Geleceğe The Future of Tradition – From Tradition to Future

LOCATING IMECE IN THE CONTEMPORARY ART PRAXIS: SOME POSSIBILITIES AND QUESTIONS
Dr. Ruchika Wason Singh 7

20. YÜZYIL AVANGARD VE NEO-AVANGARD SANAT AKIMLARINDA GÖRÜLEN "KOLEKTİF ESTETİK" DURUMUN ANALİZİ
THE ANALYSIS OF THE NOTION "COLLECTIVE AESTHETIC" AS SEEN IN THE AVANTGARDE AND NEO-AVANTGARDE MOVEMENTS IN THE TWENTIETH CENTURY ART
Fırat Arapoğlu, Öner Kıranlar 13

"HEDWIG BOLLHAGEN" YESTERDAY FAR FROM COLD FORMALISMS AND TODAY WITHOUT ANY OSTALGIE
Isabella Amaduzzi 21

GELENEKTEN GELECEĞE, MALZEME VE MİMARİ-İÇ MİMARİ
FROM TRADITION TO FUTURE, MATERIAL AND ARCHITECTURE-INTERIOR ARCHITECTURE
Yard. Doç. Dr. Hale Gezer 29

TEKSTİL TASARIMI VE LİF SANATINDA GELENEKTEN GELECEĞE ETKİLEŞİMLER
INTERACTION BETWEEN TRADITION AND FUTURE IN TEXTILE DESIGN AND FIBER ART
Öğr.Gör. Sedef Acar 37

TÜRKİYE'DEKİ FARKLI KONUT TASARIM YAKLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: "GELENEKTEN YENİLİĞE"
AN ASSESSMENT OF DIFFERENT APPROACHES TO HOUSING DESIGN IN TURKEY: FROM "TRADITIONAL" TO "INNOVATIVE"
Arş.Gör. Duygu ALBOSTAN 43

ARADA OLMAK - ARADA KALMAK: EROL AKYAVAŞ RESMİ ÜZERİNE
BEING - STAYING IN BETWEEN: ON EROL AKYAVAŞ'S PAINTING
Işıltan Ataman 51

MODA TASARIMINDA JAPON ÖZGÜNLÜĞÜ
JAPANESE ORIGINALITY IN FASHION DESIGN
Yard.Doç. Nevbahar Göksel, Öğr.Gör. Emine Utkun 55

ZAMANIN SOLUK ALDIĞI YERLER: ÇARŞILAR
BAZAARS: PLACES THAT TIME TAKE BREATH
Yard.Doç. Muna Silav Utkan, Arş.Gör. Hatice Nilüfer Süzen 61

GELENEK İLE ÇAĞDAŞ İLİŞKİLERDE YENİ ANLATIM
THE NEW NARRATION ON TRADITION AND CONTEMPORARY RELATIONS
Yard.Doç. Sevim Arslan 67

ÇİZGİ FİLMDE BİLİM-KURGU
SCIENCE FICTION IN THE CARTOON
Öğr.Gör. Çiğdem Taş 71

MEKÂN ARACILIĞIYLA, GELENEKTEN YENİLİĞE...
FROM TRADITION TO INNOVATION THROUGH ARCHITECTURAL SPACE
Yard.Doç.Dr. Özlem Mumcu Uçar, Arş.Gör. Özge Kandemir 77

TOPLUMSAL DEĞİŞİMLERİN, İMECE KAVRAMI EKSENİNDE ÇAĞDAŞ KENT YAŞAMI VE MEKÂNA ETKİSİ
THE INFLUENCE OF SOCIETAL CHANGES TO TEMPORARY CITY LIFE AND SPACES UNDER THE DIRECTION OF "İMECE" CONCEPT
Arş.Gör. Özgü Özturan 83

UYUMA EYLEMİNDEN GÖRSELE: SERAMİK SANATINDA İLHAM KAYNAĞI OLARAK YASTIKLAR
FROM THE ACT OF SLEEPING TO VISUAL "PILLOWS IN CERAMIC ART"
Prof. Zehra Çobanlı, Yard.Doç. Ezgi Hakan 89

YENİ DÜNYA, YENİ SANAT
THE NEW WORLD, NEW ART
Yard.Doç. Güldane Araz 95

GELENEKSELİN ÇAĞDAŞLA YAŞATILMA ÇABASI: "TÜRKLERDE HAT SANATI SONRASI KALİGRAFİK DÖNEM"
EFFORT TO KEEP ALIVE THE TRADITIONAL WITH MODERN: "HÜSN-I HAT AFTER CALLIGRAPHIC PERIOD IN TURKISH"
Yard.Doç. Mehtap Uygungöz 99

BİR İMECE ÖRNEĞİ OLARAK TOPRAĞIN SANATLA BULUŞTUĞU KINIK KÖYÜNDE SERAMİK ÜRETİMİ
CERAMIC PRODUCTION AS AN EXAMPLE OF COLLECTIVE WORK IN THE POTTERY VILLAGE KINIK, WHERE CLAY AND ART COME TOGETHER
Prof. Zehra Çobanlı, Yard.Doç. Ezgi Hakan, Öğr.Gör. Hasan Başkırkan 103

ÇİZGİ DÜNYASINDA SÜPER KAHRAMAN YARATMA GEREKSİNİMİ
THE NEED OF CREATING SUPER HERO CHARACTERS IN CARTOON WORLD
Öğr.Gör. Şenel Yeşilot 107

GELENEKSEL EL BASKICILIĞINDAN MAVİ SANATA İNDİGO
INDIGO FROM TRADITIONAL HAND PRINTING TO BLUE ART
Yard.Doç. Cafer Arslan 113

ANADOLU'DA AYAKKABI ÖZELLİKLERİ
SHOE CHARACTERISTICS IN ANATOLIA
Yard.Doç. Nilay Ertürk 117

ZANAATTAN SANATA KEÇE
FELT-FROM CRAFT TO ART
Prof. Suhandan Özay Demirkan, Öğr.Gör. Gülcan Batur 121

BERGAMA KAĞIDI PARŞÖMENİN GÜNÜMÜZDE TASARIM MALZEMESİ OLARAK KULLANILMASI
THE USAGE OF AN ANCIENT INVENTION "PARCHMENT" AS A DESIGN MATERIAL AT PRESENT
Gülseren Özel 127

PERSPEKTİF: "SÖZ-DİL"İ BESLEYEN VE ONUNLA BESLENEN İMGESEL BİR ÖĞE
PERSPECTIVE: "AN IMAGINATIVE ELEMENT THAT FEEDS THE VERBAL-LANGUAGE AND IS FED BY IT"
Yard.Doç. Ersoy Yılmaz 133

TEKSTİL SANATINDA GELENEKTEN GELECEĞE ETKİLEŞİMLER
INTERACTIONS IN TEXTILE ART FROM TRADITION TO FUTURE
Yard.Doç. Füsun Özpulat, Arş.Gör. Meltem Ok 139

Yaratıcılık ve Etkileşim, Disiplinlerarası Etkileşim, Kültürlerarası Etkileşim / İletişim, Yaratıcılık ve Paylaşım
Creativity and Interaction, Interdisciplinary Interaction, Intercultural Interaction / Communication, Creativity and Sharing

DİSİPLİNLER ARASI SANAT ETKİLEŞİMİNDE 20. YÜZYILIN İLK YARISINDA RESİM VE MÜZİKTE ORTAK KAVRAMLAR
COMMON CONCEPTS IN ART AND MUSIC DURING THE FIRST HALF OF 20TH CENTURY AS INTERACTIONS BETWEEN DISCIPLINES
Yard. Doç.Dr. Gülşen Göksel Erdal 145

VELÁZQUEZ'İ UNUTMAK: LAS MENINAS
FORGETTING VELÁZQUES: LAS MENINAS
Yard.Doç.Dr. Serpil Aygün Cengiz 151

SANAT VE FELSEFENİN GÜNÜMÜZE UZANAN İLİŞKİSİ
THE PROLONGED RELATIONSHIP OF ART AND PHILOSOPHY
Olcay Özkaplan 161

SANAT BİLİMİN HİZMETİNDE: LEOPOLD VE RUDOLF BLASCHKA'NIN CAMDAN ÇİÇEK VE DENİZ CANLISI REPLİKALARI
ART IN THE SERVICE OF SCIENCE: LEOPOLD AND RUDOLF BLASCHKA'S GLASS REPLICAS OF FLOWERS AND SEA CREATURES
Arş.Gör Deniz Onur Erman 167

DİSİPLİNLER ARASI ETKİLEŞİM, KADIN DAYANIŞMASI VE SANAT
INTERDISCIPLINARY INTERACTION, WOMAN SOLIDARITY AND ART
Evren Bolat Aydoğan 173

MİMARLIĞIN MODAYA ETKİSİ – MODA MİMARLIK ETKİLEŞİMİ
THE EFFECT OF ARCHITECTURE ON THE FASHION: THE INTERACTION BETWEEN FASHION AND ARCHITECTURE
Arş.Gör. Dilara E. Onur, Öğr.Gör. Betül K. Akgül 179

İŞİTME ENGELLİ GENÇLERLE TEMEL SANAT EĞİTİMİ
BASIC DESIGN TRAINING WITH HEARING IMPAIRED YOUTH
Doç. Pınar Genç, Prof.Dr. Yıldız Uzuner 187

TASARIM KAPSAMINDA TEKSTİL SEKTÖRÜNDE ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME (AR-GE)NİN ÖNEMİ, İMECE KÜLTÜRÜ İLE İLİŞKİSİ
IMPORTANCE OF RESEARCH AND DEVELOPMENT IN TEXTILE SECTOR WITHIN THE CONTEXT OF DESIGN AND ITS RELATIONSHIP WITH RURAL COLLECTIVE WORK
Doç. Nesrin Önlü 193

DİJİTAL ORTAMLA MİMARİYİ TASARLAMAK
TO DESIGN ARCHITECTURE WITH DIGITAL MEDIA
Yard.Doç.Dr. Hale Gezer 199

DİSİPLİNLERARASI ETKİLEŞİMDE BİREYSEL YARATICILIK VE BAŞARI KAVRAMI
INDIVIDUAL CREATIVITY AND CONCEPT OF SUCCESS IN INTERDISCIPLINARY INTERACTION
Arş. Gör. Vildan Tok Dereci 205

SANAT-YÖNETİM: SANAT YÖNETİMİ
ART-MANAGEMENT: ART MANAGEMENT
K. Özlem Sarnıç, Bahar Suvacı 211

RESİMDE VE ŞİİRDE İMGE
IMAGE IN PAINTING AND POETRY
Öğr.Gör. Necla COŞKUN 217

TEKSTİL VE MODA TASARIMINDA GRUP YARATICI EYLEM YÖNTEMİ OLARAK SİNEKTİK
SYNECTICS AS GROUP CREATIVE ACTIVITY METHOD IN TEXTILE AND FASHION DESIGN
Yard.Doç. Cemal Meydan, Arş.Gör. Nurcan Kutlu 223

GELECEĞİN GİYSİLERİNDE TEKNOLOJİ VE TASARIM İLİŞKİSİ
RELATIONSHIP BETWEEN TECHNOLOGY AND DESIGN IN FUTURE CLOTHES
Yard.Doç.Dr. Nevbahar Göksel, Arş.Gör. Nurcan Kutlu 229

GÜNÜMÜZ KUMAŞ YÜZEYLERİNDE SANAT, BİLİM VE TEKNOLOJİ ETKİLEŞİMLERİ
THE INTERPLAY OF ART, SCIENCE AND TECHNOLOGY ON NOWADAY'S FABRIC SURFACES
Arş. Gör. Havva Halaçeli 235

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK SERAMİK SANATINDA YAN MALZEME OLARAK CAM KULLANIMI
GLASS AS A SECONDARY MATERIAL IN TURKISH CERAMIC ART IN REPUBLICAN ERA
Arş.Gör. Mehmet Aydın 241

DİSİPLENLERARASI BİR EĞİTİM ÖRNEĞİ OLARAK TEMEL SANAT EĞİTİMİ
BASIC ART EDUCATION AS AN EXAMPLE OF INTERDISCIPLINARY EDUCATION
Öğr.Gör. Semih Kaplan 247

EĞİTİM-ÖĞRETİM, ÜRETİM VE PAYLAŞMA ORTAMI OLARAK ESKİŞEHİR ERKEK SANAT ENSTİTÜSÜ
ESKİŞEHİR TECHNICAL SCHOOL AS THE ATHMOSPHERE OF TRAINING-LEARNING, PRODUCING, AND SHARING
Prof.Dr. Meral Nalçakan 251

GÜNÜMÜZE KADAR GELEN SANAT ÜRETİM BİÇİMLERİNE ETKİLEŞİMİN KATKISI
CONTRIBUTIONS OF INTERACTION TO THE EXTANT MODES OF ART PRODUCTION
Doç.Dr. İnsel İnal 257

DİSİPLİNLERARASI YAKLAŞIMLA MÜZELERDE YARATICILIK EĞİTİMİ VE İLETİŞİM
THE CREATIVITY EDUCATION AND COMMUNICATION IN MUSEUMS WITH INTERDISCIPLINARY APPROACH
Zekiye Çıldır 265

RESİM EĞİTİMİNDE BİR ÖĞRENME METODU OLARAK USTALARDAN İMECE KOPYA
"İMECE" IN COPYING MASTERS' WORKS AS A TEACHING METHOD IN PAINTING
Doç. Zeliha Akçaoğlu Tetik 271

GRAFİK TASARIMI EĞİTİMİ KAPSAMINDA AFİŞ TASARIMI UYGULAMA
VE ÇÖZÜMLEME SÜREÇLERİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİNİN KULLANIMI
IN THE INCLUSIVE OF GRAPHIC DESIGN TRAINNING, APLICATION OF POSTER DESIGN AND THE USAGE OF SEMIOLOGIC ANALYSIS IN ANALYSIS PERIODS
Doç. Ata Yakup Kaptan, Öğr. Gör. Aytaç Özmutlu 275

ATÖLYE ORTAMINDA ETKİLEŞİMİN SANATSAL YARATMA ÜZERİNE ETKİLERİ
EFFECTS OF INTERACTION UPON ARTISTIC CREATIVITY IN THE STUDIO
Yard.Doç.Dr. Merih Tekin Bender 281

DÜNYA ÖLÇEĞİNDE ÇİZGİ FİLM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER VE TÜRK ÇİZGİ FİLMİ
DEVELOPMENTS IN ANIMATION INDUSTRY IN THE WORLD SCALE AND TURKISH ANIMATION
Arş.Gör. Rıdvan Çevik 287

SANAT VE TASARIM EĞİTİMİNDE KÜRESEL İŞBİRLİĞİ AĞLARI
THE NETWORKING ON ART AND DESIGN EDUCATION
Doç. Sevim Selamet 295

"FLYING FACULTY" – GERMAN DESIGNERS TEACHING IN JORDAN
Prof. Christine Wagner 299

"SULTAN VE ÜZÜMLER": ULUSLARARASI SANAT PROJESİ
"SULTAN AND GRAPES": INTERNATIONAL ART PROJECT
Yard.Doç. Ü. Ilgaz Özgen Topçuoğlu 305

BİR TEKNİK – ÖZGÜN UYGULAMA – ETKİLEŞİM VE YENİLİK
A TECHNIC - AN ORIGINAL APPLICATION– INTERACTION AND INNOVATION
Özge Usluca 311

KATSUSHIKA HOKUSAI'NİN KÜLTÜRLER VE ÇAĞLARARASI YOLCULUĞU
THE INTERCULTURAL AND INTER-ERAS JOURNEY OF KATSUSHIKA HOKUSAI ABSTRACT
Melda Öncü Yıldız 317

EL ELE BEYİN FIRTINASI = ÜRÜN
HAND IN HAND BRAIN STORMING = THE PRODUCT
Prof. T.Fikret Uçar 323

"KÜLTÜR ALAKART"
THE TURKISH GERMAN CULTURE COOKING BOOK
Prof. Christine Wagner 329

SOSYAL / POLİTİK TAVIR ÇERÇEVESİNDE KOLEKTİF TASARIM ÖRGÜTLERİ
COLLECTIVE DESIGN ORGANIZATIONS IN CONTEX OF SOCIAL / POLITICAL ATTITUDE
Arş.Gör. M.Didem Dayı Tirek 335

SANAT / MİMARLIK ÖĞRENİMİNDE; MİMESİS VE USTA ÇIRAK İLİŞKİSİ ÜZERİNE
THE RELATIONSHIP OF MIMESIS AND MASTER-APPRENTICE; IN EDUCATION OF ART AND ARCHITECTURE
Doç.Dr. Ayhan Usta, Arş.Gör. Özgür Hasançebi Demirkan 341

SANATTA PİYASALAŞMAYA ALTERNATİF: "BAĞIMSIZ SANATÇI İNSİYATİFLERİ"
THE INDEPENDENT ARTIST INITIATIVES AS AN ALTERNATIVE AGAINST MARKETING OF ART
Yard.Doç. Lütfiye Bozdağ 349

KAMUSAL ALANDA SANAT UYGULAMALARI
ART ACTIVITIES IN PUBLIC SPACES
Yard.Doç. Cüneyt Kurt 357

DÖNEM ÖZELLİKLERİ VE GRUP ANLAYIŞI BAKIMINDAN D GRUBU İLE HAFRİYAT
GROUP D AND HAFRİYAT IN THE MEANS OF TIME THEY ARE IN AND THEIR SPECIFICATIONS
Arş.Gör. H.Kübra Ergin Halhallı 361

İMECEYLE TÜTTÜRÜLEN SERAMİK FIRINI
THE KILN WHICH SMOKED (FIRED) WITH COLLECTIVE WORK CALLED "IMECE"
Tuğrul Emre Feyzoğlu 365

MİMARİ ELEMAN TASARIMINDA MORFOLOJİK ÇİZELGE KULLANIMI: BİR GRUP ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ
THE USAGE OF MORPHOLOGICAL CHARTS IN ARCHITECTURAL ELEMENTS DESIGN: A CASE STUDY
Arş.Gör. Duygu Koca, Arş.Gör. Gülçin Cankız Elibol 369

THE GROWING INTEREST IN GLASS WORLDWIDE
Ursula Merker, Gernot Merker 375

Sanat ve Tasarım Birlikteliği Art and Design

SANAT VE TASARIM ALANLARINDA DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALARDA BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÜRETİM
COMPUTER AIDED MANUFACTURING IN INTERDISCIPLINARY STUDIES BETWEEN ART AND DESIGN
Arş.Gör. Mehmet Ali Altın 379

BAUHAUS OKULU (1919–1933)
SCHOOL OF BAUHAUS
Dr. Solmaz Bunulday 385

KONUTLARDA KULLANILAN SERAMİK ISITMA SİSTEMLERİNDE GELENEKSEL VE YENİ TASARIMLAR
TRADITIONAL AND NEW DESIGNS IN CERAMIC HEATING SYSTEMS USED IN HOUSING
Prof. Zehra Çobanlı, Doç. Soner Geriç, Öğr.Gör. Hasan Başkırkan 393

TASARIM VE KİMLİK
DESIGN AND IDENTITY
Yard.Doç.Dr. Alpaslan Uçar 399

AMERİKAN STÜDYO MOBİLYALARI İLE SANAT VE TASARIMA BİR BAKIŞ
AMERICAN STUDIO FURNITURE: ART AND DESIGN WITH WOOD
Yard.Doç. Tolga Benli 405

ANİMASYON DİLİNDE GERÇEĞİN TEMSİLİ: REEL-GÖRÜNTÜ FİLMLERİYLE BİR KARŞILAŞTIRMA
REPRESENTATION OF THE REALITY IN ANIMATION LANGUAGE: A COMPARISON WITH LIVE-ACTION FILMS
Burcu Halaçoğlu 409

TÜRK DOKUMA ENDÜSTRİSİNDE SANAT-TASARIM VE TASARIMCI ANLAYIŞI
APPREHENSION OF ART-DESIGN AND DESIGNER IN TURKISH TEXTILE INDUSTRY
Neslihan Yaşar 415

GELENEKTEN GELECEĞE SANAT İLE TASARIM EĞİTİMİNDE BİRLİKTELİK VE TEMEL TASARIM EĞİTİMİ
TRADITION TO FUTURE OF ART WITH DESIGN EDUCATION SYNERGY AND BASIC DESIGN EDUCATION
Yard.Doç.Dr. Deniz Demirarslan, Öğr.Gör. Nilgün Çağlar, Arş.Gör. Begüm Savçın 421

SANATLAR VE ZANAATLAR ÜZERİNE
ON ARTS AND CRAFTS
Yard.Doç. Cenk Beyhan 425

Poster Bildiriler Posters

KUBAD ABAD SARAYI ÇİNİLERİNDE GÖRÜLEN GİYİM KUŞAM ÖRNEKLERİNİN ARAŞTIRILMASI
A RESEARCH ON THE CLOTHING FIGURES ON THE TILES OF KUBAD ABAD PALACE
Prof. Zehra Çobanlı, Öğr.Gör. Ece Kanışkan 433

SERAMİK YÜZEYLERDE SGRAFİTTO DEKORLARI
SGRAFITTO DECORATION OF CERAMIC SURFACES
Prof. S.Sibel Sevim, Arş.Gör. Duygu Kahraman 434

TÜRK SERAMİK SANATINDA LALE
TULIPS IN TURKISH CERAMIC ART
Prof. Zehra Çobanlı, Gamze Boz 435

BELGELERDE KALAN BİR ÇÖMLEKÇİ MERKEZİ "MUSTAFA KEMAL PAŞA"
A POTTERY CENTER REMAINED IN DOCUMENTS "MUSTAFAKEMALPAŞA"
Uzm. Ensar Taçyıldız 436

UNUTULAN DEĞERLERİMİZ: YAZMACILIK
A FORGOTTEN VALUE: BLOCK PRINTING ON KERCHIEFS
Arş.Gör. Ayşe Seçil Tekin Akbulut 437

YÖRESEL BULDAN DOKUMALARININ GEÇMİŞTEKİ VE GÜNÜMÜZDEKİ KULLANIM ALANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
THE COMPARISON BETWEEN THE FIELDS OF USAGE OF BULDAN'S LOCAL WEAVINGS IN THE PAST AND IN OUR TIME
Öğr.Gör. Melek Arpacı Gündoğan, Öğr.Gör. Emine Utkun 438

GİYSİ TASARIMINDA ÖZGÜN OLANI YARATMAK VE "KÜLTÜREL KAYNAK KULLANMA
CREATING AUTHENTIC AND USING CULTURAL RESOURCE IN APPAREL DESIGN
Arş.Gör. İrem Sabanuç Gönül, Arş.Gör. Vildan Tok Dereci 439

GELENEĞİN OLUŞUMUNA KATKISI AÇISINDAN TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMALI HEYKEL SEMPOZYUMLARINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME
AN EVALUATION RELATED TO THE APPLIED SCULPTURE SYMPOSIUMS IN TURKEY IN TERMS OF ITS SUPPORT TO THE FORMATION OF TRADITION
Yard.Doç. Olcay Ataseven 440

LALE: EVRENSEL BİR SİMGE
TULIP: A UNIVERSAL SYMBOL
Yard.Doç.Dr. H.Turgay Ünalan 441

SANATSAL VE DÜŞÜNSEL BOYUTLARDA ORTAK EĞİTİM MEKANI OLARAK MÜZELER
MUSEUMS AS A COMMON EDUCATIONAL SPACE IN ARTISTIC AND INTELLECTUAL DIMENSIONS
Arş.Gör. Özlem Uslu 442

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE HASTANELERDE İÇ MEKAN ORGANİZASYONU
INTERIOR SPACE ORGANIZATIONS OF HOSPITALS FROM PAST TO TODAY
Arş.Gör. Elif Özdoğlar 443

"İÇ MEKÂN VE DONATILARININ TASARIMINDA DAYANIKLI ENDÜSTRİYEL AHŞAP MALZEMELERİN GELİŞİMİ VE KULLANIMI"
USE OF ENGINEERED WOOD PRODUCTS AND WOOD-PLASTIC COMPOSITES IN THE FIELD OF INTERIOR AND FURNITURE DESIGN
Yard.Doç. Tolga Benli 444

TÜRK SANATINDA HİYEROGLİF ETKİLER
THE IMPACT OF THE HIEROGLYPH ON TURKISH PAINTING
Reyhan Uludağ Eraslan 445

SERAMİK AYAKKABILAR
CERAMIC SHOES
Yard.Doç. Dilek Alkan Özdemir 446

PANEVEZYS ULUSLARARASI SERAMİK SEMPOZYUMU ÖRNEĞİNDE SERAMİK SEMPOZYUMLARI
CERAMIC SYMPOSIUMS AT THE MODEL OF PANEVEZYS INTERNATIONAL CERAMIC SYMPOSIUMS
Yard.Doç. Figen Işıktan 447

YARATICILIK VE PAYLAŞIM
CREATIVITY AND SHARING
Yard.Doç. Hatice Biçinciler 448

İŞİTME ENGELLİ SON SINIF ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİYLE İŞE BAŞVURU DOSYASI GELİŞTİRME: EYLEM ARAŞTIRMASI
"DEVELOPING JOB APPLICATION PORTFOLIO WITH A HEARING IMPAIRED LAST YEAR COLLEGE STUDENT: AN ACTION RESEARCH"
Öğr.Gör. Tamer Derican, Prof.Dr. Yıldız Uzuner, Öğr.Gör. Nilgün Salur 449

GELENEKTEN EĞİTİME KUYUMCULUKTA TASARIM SÜRECİ ÜZERİNE BİR ÖNERİ: İMECE
A SUGGESTION ON DESIGNING PROCESS IN JEWELRY FROM TRADITION TO EDUCATION: COLLECTIVE WORK
Öğr.Gör. Haldun Şekerci 450

HEYKEL VE LİF SANATI BİRLİKTELİĞİNE DENEYSEL BİR BAKIŞ
AN EXPERIMENTAL APPROACH TO THE COMBINATION OF THE ART OF SCULPTURE AND THE ART OF FIBRE
Arş.Gör. Nurcan Kutlu, Derya Baran 451

MODA VE SANATIN BİRLİKTELİĞİ
FASHION AND ART ASSOCIATION
Öğr.Gör. Duygu Özgül Dursun 452

OKUMA YAZMA ÖĞRENMEYE BAŞLAYAN ÇOCUKLAR İÇİN SANATIN (SERAMİĞİN) EĞİTİME KATKISI VE DİSİPLİNLER ARASI ETKİLEŞİM
CONTRIBUTION OF ART (CERAMICS) TO EDUCATION FOR CHILDREN WHO START LEARNING LITERACY AND INTERDISCIPLINARY INTERACTION
Arş.Gör. Betül Aytepe 453

HEYKEL VE İÇ MEKAN BİRLİKTELİĞİ
COLLABORATION OF SCULPTURE AND INTERIOR SPACE
Arş.Gör. Ayşen Özkan, Uzm. Tanzer Arığ, Arş.Gör. Selin Mutdoğan 454

MODA FOTOĞRFLARINDA BEDEN DİLİNİN KULLANIMI VE ÖRNEK BİR ÇÖZÜMLEME
USE OF BODY LANGUAGE IN FASHION PHOTOGRAPHS AND A SAMPLE ANALYSIS
Arş. Gör. Şakir Özüdoğru 455

ZANAATTAN SANATA KEÇE

FELT-FROM CRAFT TO ART

Prof. Suhandan Özay Demirkan
Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
suhandanozay@yahoo.com

Öğr.Gör. Gülcan Batur
Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü
gulcan.ercivan@deu.edu.tr

Özet

Tekstil yapımında en eski form olan keçe, günümüzde tekstil sanatı içinde yeni bir kimlik kazanmıştır. El ile şekillenen ve insan becerisine dayanan keçe yapımı kendine özgün yapısı ve dokusuyla bugün de gizemini korumaktadır. İlk ortaya çıkışından bugüne hiç değişmemiş, mistik ve metaforik özelliklerini kıtalararası serüveninde beraberinde götürmüştür.

Keçenin ilk izlerine Orta Asya göçebe topluluklarında rastlanır. Yün ve evcil hayvan endüstrisinin yaşam biçiminde gerekli olan keçe yapımı bu topluluklarda teknolojik ve tasarım açısından en yüksek düzeye ulaşmıştır. İnsanın kültürünü oluştırma sürecinde ilk adımda gereksinim, sonrasında sanata dönüşen keçe, günümüzde gereksinimlerin sanatla bütünleştiği bir sektöre dönüşmüştür. Keçenin ilk dönemlerde belirli coğrafyalarda izlediği işlevsel ve dekoratif roller, yerini yaratıcılık ve tasarıma bağımlı yenilikçi bir estetik anlayışa bırakmıştır.

Son 25 yılda, dünyada geleneksel el sanatlarına verilen değer gittikçe yükselmektedir. Sanat ve tasarım dalları arasında yenilikçi bir estetik anlayış arayışları, doğal elyaf ve doğal boyamacılığa dönüşüm trendleri, gelişen modern teknolojiye paralel el işçiliğine farklı bir ivme kazandırmıştır. Keçe, kendine özgü yapısıyla sanatsal yorumların çok çeşitli yansıtıldığı değerli bir malzemeye dönüşmüştür

Çalışma kapsamında keçenin geçmişten örnekleri ve çağdaş lif sanatında keçenin iki boyuttan üç boyuta varan yeni yorumları, farklı teknikler, uluslarası ve ulusal sanatçı çalışmaları, yanısıra keçenin ilk izleri ile ilgili bilgiler aktarılmaya çalışılacaktır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Geleneksel Keçe Sanatı, Asya Göçebe Topluklar ve Pazırık Kurganı, Keçe Yapım Teknikleri, Çağdaş Keçe Çalışmaları

Abstract

Felt the earliest form of textile making has reached to a new identity in the contex of textile art.Felt making is a hand formed technique, depending on human craft and talent.Since its origin it has survived unchanged spreading through continents and carrying along its mystical and metaphoric qualities. Felting was practiced mostly among the nomadic tribes of Asia where the existence of wool furnishing domestic animals was essential as life style..

In the last 25 years there has been a strong tie among the artist felt networks and craft guilds in the world regarding the tradiotional methods and promoting new ways of design and creative artist work. The search for a new aesthetic between art and design fields,returning to trends for natural fibers and natural dyes has brought a new approach to hand crafts parallel to developing technology.

Felt making has become a precious media for artists in expressing their concepts. In Europe and in America there is an increasing number of ınternational and national art exhibitions, workshop, projects and academic work promoting the old and new methods of felt making.

The paper aims to point out and represent the contemporary works ranging fom two to three dimensional works, different tecniques as well as the historical evidences of felt back in the history.

KEYWORDS: Traditional Felt Art, Asia Nomadic Tribes and Pazyryk Burials, Çatalhöyük, Felt Making Technique, Contemporary Felt Art Works

Geleneksel zanaat ürünü olan keçe, günümüzde tekstil disiplinleri içinde yeni bir kimlik kazanmıştır. Elle şekillenen ve insan becerisine dayanan keçe yapımı, kendine özgü yapısı ve dokusu ile bugün de gizemini korumaktadır. Keçe yapımında temel malzeme yün, hasır yaygı, sabun ve sıcak sudur. Keçe, yün lifinin hasır üzerinde sabunlu su ile belli bir sıcaklıkta ve nemli ortamda dövülerek, elyafın birbirine kaynaşmasıyla elde edilen dokusuz bir yüzeydir. Keçeleştirmede en temel yöntem sıkıştırma ya da tepmedir. Keçe yapım yöntemleri yüzyıllar boyunca değişmemesine rağmen tasarım ve teknik aşamalarda yöresel farklılıklar mevcuttur.

Keçe, uzun geçmişteki serüveninde bozkırdaki göçebeden, saraydaki soyluya işlevinin yanı sıra saflığı, kutsallığı ve gücün estetik değerlerini simgelemiştir. Barınaklar, yurtlar, taşınır saraylar, çadır mobilyaları sıcak ve soğuktan yalıtım sağlayan duvar örtüleri, askeri başlık, kepenekler, giysiler, kap kacaklar ve dikiş, aplike boyama teknikleri ile sanata dönüşen enfes tasarımlı yaygılar hep keçe ile form kazanmıştır. Her ne kadar keçenin ilk kaynağı bilinmese de, keçe tekstil yapımının en eski, en dayanıklı ve en mütevazı formudur.

Keçenin de diğer tekstiller gibi coğrafi koşullara dayanma gücü düşük olduğundan ilk dönemlere ait örnekler nadiren gün ışığına çıkabilmiştir. Antropolog Berthold Laufer'e göre "Çin, Yunan ve Latin yazılı kaynaklarında keçe ile ilgili kayıtlardan bahsedilmektedir. Keçenin varlığı ile ilgili en erken belgeler Çin'den gelir (yaklaşık İ.Ö. 2300). Ancak bugüne kadar arkeologlarca gün ışığına çıkarılmış en eski keçe örnekleri, üretimin halen sürdüğü Orta Asya Steplerinde saptanmıştır (Laufer,1930;1).

Keçe yapımı doğal olarak yünü bolca elde edilebilen koyun, keçi, deve gibi sürü ve evcil hayvanlara bağımlıdır. Laufer, araştırmalarında her ne kadar Çinlilerin ve Yunanlıların koyunu ehlileştirdiklerini belirtse de burada iki yönlü bir gelişime dikkati çeker. Yunanlıların koyun yününü giysiye dönüştürmelerine karşın, Çinlilerin sofistike yaşam biçimlerine uygun olarak ipeği tercih ettikleri, koyun yününü, giysi için pek kullanmadıkları da unutulmamalıdır. Çin, Hindistan, Yunan, Roma gibi gelişmiş medeniyetlerde kentsel yaşamda keçe, daha az önemli, bir bakıma rastlantısal, hatta ikincil kalır, tekstil seçenekleri içinde başat bir role sahip değildir. Oysa göçebe toplumlarda keçe; kültürün çok önemli bir parçası, yaşamın mutlak bir gereksinimidir.

Çin'de Tang yazarları vasıtasıyla, keçenin varlığından ilk olarak Tibet'de bahsedildiğini ve Çinlilerin İran'daki meşhur keçe endüstrsinden haberdar olduğunu öğreniriz. "Heredot ise İranlılar ve ona bağımlı kabilelerde keçenin sıkça kullanıldığından söz eder. Özellikle İranlıların soğuk kış günlerinde kullandıkları keçe başlıklarını "keçeden uzun külahlar" olarak tasvir eder. Persepolis'deki Achamenian sarayı rölyeflerinde Medlerin İ.Ö. 5. yy'da yuvarlak keçe kepler taktıkları betimlenmektedir" (Burket,1977; 111).

Eski Mısır'da koyun beslenip yünlü kumaş dokunmasına rağmen keçenin bilinmediği, Afrika ve Amerika'da ise keçe kültürüne rastlanmadığı kaynaklarda belirtilmektedir.

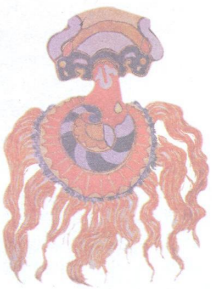
Özellikle Eski Peru'da, lama ve alpaka ehlileştirilmiş olmasına rağmen keçe ile ilgili bulgulara rastlanmamıştır. Eski dönemlerde keçe Hindistan'da bilinmektedir. Büyük İskender'in İ.Ö. 325'te Hindistan'a yaptığı seferlerde, Hintlilerin yünü keçeleştirmeyi bildikleri saptanmıştır (Laufer,1930;2).

"Keçe yapma geleneği, erken dönemlerde başlayarak, Türk-Moğol aşiretlerinin işgal ettiği geniş arazilerde sınırlı kalmayıp, batıda Anadolu'ya, doğuda Gobi Çölü ve Güney Rusya bozkırlarına, güneyde Orta Asya'ya kadar yayılmıştır. Keçe, Türk-Mogol göçmen topluluklarının hayatlarını sürdürebilmeleri için önemli bir unsurdur. Keçe, tinsel ve dünyevi hayatlarının ayrılmaz bir parçası olmuş, barındıkları mekânların duvarlarını korumak için yaygılar, günlük yaşam için gerekli halılar, eğer örtüsü, çizme ve giysiler için parçalarda kendini göstermiş, günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olmuştur" (Laufer,1930;7-8).

Tüm bu bilgiler bizlere keçenin anavatanın Orta Asya olduğunu kanıtlamaktadır. Kurgan adı verilen mezar odaları, yapımından hemen sonra mezarın yağmur ve kar sularıyla dolup buzullaşması ile önemli bir tarih aktarım noktası olmuşlardır. Donarak zamana karşı durmuş kalıtlar arasında keçeler, halılar, ağaç işleri, giysiler, mücevherler, çömlek yapımında kullanılmış yuvarlak keçe tabanlar bulunmaktadır.

Resim1. Pazırık Kurganı, keçe eyer örtüsü

Resim 2. Pazırık Kurganı,keçe eyer örtüsü detay (Rudenko, 1970, 21)

Arkeolojik kazılarda en kayda değer aplike keçe örnekleri, Rus arkeolog C.İ. Rudenko tarafından 1947–1949 yıllarında gün ışığına çıkarılmıştır. Sibirya'nın Altay dağları eteklerinde Noin Ula ve Pazırık kurganlarında bulunan eserler, Orta Asya göçebe insanının yaşayış biçimini, sanat anlayışını, kültürel yaşamını ve dinsel ruhunu yansıtır. Rudenko, kazılarında keçeden geyik maskeleri, eğer örtüleri, belleme, renkli aplike keçe örtüler, büyük yaygılar ve tözleri kapsayan 30 farklı keçeden eser kaydetmiştir (Rudenko, 1970;21). Bu bulgular İ.Ö. 7. yüzyıldan 2. yüzyıla kadar olan dönemi işaret etmekte olup bazıları Moskova-Hermitage ve Leningard müzelerinde sergilenmektedir.

Anadolu ile ilgili ilk keçe izleri 1965 yılında James Mellart'ın Konya Çatalhöyük'te yaptığı kazılar sonucu ortaya çıkmıştır. Neolitik Dönemin üst düzey yerleşimi olan Çatalhöyük'te

yapılan buluşlar ve takip eden zoolojik kalıntılarla ilgili çalışmalar bu evrelerde keçenin muhtemel kullanımına olanak veren bilgilerle ilgilidir. Çatalhöyük katmanlarında belirli duvar resimlerindeki bazı tasarımlar keçe motiflerini andırmaktadır. Siyah bordürlü taslaklar doğudan günümüze kadar gelen modern keçe tasarımlarına yakındır. İkinci olarak, düz hatlı çizimler dokumanın ilk örneklerini anımsatmaktadır, zira Orta Asya'nın bozkır keçesinin motiflerinin en iyi örneklerinde doğal bir eğri oluşturma eğilimi vardır. Desenlerdeki gayrimuntazam açılı eğriler, motiflerdeki kabarıklıklar büyük olasılıkla keçe aplike tekniklerinin varlığını işaret etmektedir. Çatalhöyük'te bulunan desenler, neolitik dönem sanatçılarının keçeyi bildikleri fikrini kuvvetlendirmekte ve keçenin en erken evrelerde varlığına işaret etmektedir (Mellaart, 1966;180).

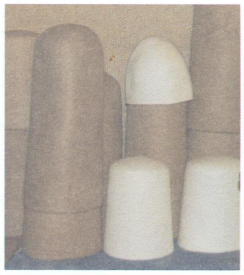
Orta Asya topluluklarının Anadolu'ya ve Avrupa'ya göç etmesiyle keçe farklı coğrafyalara taşınmıştır. Anadolu'daki keçe kullanımıyla ilgili en önemli belgeler Hitit uygarlığına aittir. Yazılıkaya kabartmalarında (Boğazköy-Hattuşaş) figürlerde görülen başlıkların keçeden yapıldığı anlaşılmaktadır. "Hititlerde hem tanrılar hem de krallar sivri külahla tasvir edilmiştir. Fark sadece tanrı külahlarına eklenen boynuzlardır. Bazı tasvirlerde kralın başında takkeye benzer muhtemelen keçeden yapılmış ayrı bir başlık görülür. Akurgal'a göre, yuvarlak takke ve pelerin bir kralın tanrılaştığını gösterir" (Türkoğlu, 2002; 26-27).

Anadolu'da etnografik eserlerin iyi korunmaması ve sistemli bir arşivleme geleneğinin yetersizliği nedeniyle günümüze kadar ulaşabilen keçe örnekler ve yazılı belgeler oldukça azdır. 17. yüzyıl gezgini Evliya Çelebinin el yazması kayıtlarına göre Anadolu'da keçe kullanımı çok yoğundur. Çelebinin kayıtları arasında kar satıcılarının temmuz ayında Bursa'ya eşekler üzerinde keçeye sarılmış buz getirdikleri, İstanbul'a saray mutfağına kar kayıklarında keçe torbalarla buz taşıdıkları yer alır. Ayrıca Bitlis saraylarında limon ve portakalları kış aylarında korunabilmesi için keçelere sarıldıklarını, Amasya ve Tokat illerinde dut, üzüm ve ayva sularının tortularını süzmek için keçe kullandığından bahseder. Erzurum'da uzun kış aylarında soğuktan korunmak amacıyla taş evlerin çatılarında keçeyle yalıtım sağlandığını belirtmektedir. Ayrıca Çelebi, cephaneliklerde silah yapımcılarının bedenlerini ateşten koruduğu için keçe giysi giydiklerinden söz eder (Çelebi,1997; 2/286b).

Anadolu Selçukluları döneminde de keçe kullanımı artarak devam etmiştir. Keçenin kazandığı bu yükselen ivme Mevlana Celaleddin Rumi ile ilişkilendirilmektedir. Konya'da Mevleviliğin yayılması ile Mevlevi dervişleri keçe yaygılar kullanmış ve başlarına tepesi düz yüksek, "sikke" adı verilen keçe başlıklar takmışlardır. "Selçuklularda keçeciliğin çok gelişmiş bir merkezi de Konya olarak bilinmiştir. Konya'daki Selçuklular devri hamamlarında, keçelerin pişirildiği keçelik adı verilen özel bir bölüm bulunmaktaydı" (Gürçay,1967;22).

"Osmanlı Döneminde de Konya başta olmak üzere Afyon, İstanbul, Isparta, Uşak, Manisa, Turgutlu, Ödemiş, Tire, Bursa, Ankara, Maraş, Çorum, Diyarbakır, Urfa ve Mardin belli başlı keçe üretim merkezleridir" (Büken,2005;84).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Anadolu'da esnaf ve sanatkârları bir araya getiren Ahilik teşkilatı, keçe yapım yöntemlerini de disiplin altına almıştır. Teşkilatın sadece İstanbul'da 400 keçe atölyesine ve 1000'den fazla üyeye sahip olduğu bilinmektedir. 16. yüzyıl minyatür sanatının en güzel örneklerinden olan, Osmanlı İmparatorluğuna ait törensel kutlamalarını yansıtan Surname'de III. Murat'ın oğlu Şehzade Mehmet'in 52 gün ve gece süren sünnet töreni anısına yapılan kutlamalarda keçecilerin renkli keçe kaftan ve başlık giydikleri anlatılmış ve resmedilmiştir (Surname, H.1344).

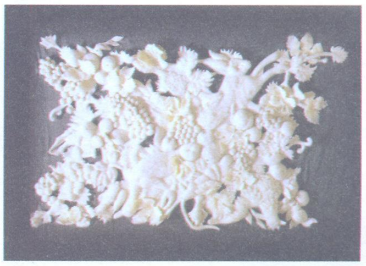
Resim 3. Sikke-keçe başlık (Mehmet Girgiç Atelyesi, Konya)

Resim 4. "Çatalhöyük",Mehmet Girgiç" (Mehmet Girgiç Atelyesi, Konya)

Günümüzde geleneksel keçecilik, endüstriyel keçelerin üretiminin başlamasıyla seri ve hızlı üretimin doğal sonucu olarak gerilemiş, geleneksel yöntemlerle keçe üreten atölyelerin sayıları oldukça azalmıştır.

Türkiye'de keçecilik kaybolmaya başlayan mesleğin "son ustaları" ile yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bugün Konya'da, keçeci Mehmet Girgiç yurtdışında gerçekleşen bilimsel-sanatsal etkinliklerin, atölye çalışmalarının vazgeçilmez zanaatkârlarındandır. 1996 yılından beri dededen kalma mesleği ailesi ile birlikte devam ettirmektedir. İzmir Tire'de, üçüncü nesil keçeci olan Cemil-Arif Cön, geleneğin devamı ve tanıtılmasında önemli bir eğitici atölyedir. Yurtdışı yayınların pek çoğu bu atölyelerde workshop yapan sanatçı ve araştırmacıların deneyimlerine temellenir. Girgiç ve Cön atölyeleri Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil tasarımcıları ile proje ve deneysel çalışmalarda iş birliği içindedir. Afyon'da Şerafettin Arpaözü ile Yaşar Kocataş atölyeleri de kültürel mirasımız olan geleneksel Anadolu keçeciliğinin yaşatılması için üstün çabalar göstermektedir.

Resim 5. Düzenleme,Egle Ganda Bogdaiene İğneli keçe tekniği;yün

2005'te İzmir'de, Tekstil sanatçısı Profesör Suhandan Özay Demirkan'ın organizatörlüğünde Dokuz Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Tasarım Bölümü ve 13.ETN (European Textile Network) işbirliğiyle düzenlenen 13.ETN Uluslarası Konferans ve Tekstil Sanatı Sergisi "Tekstilde Yeni Vizyonlar-Gelenekten Tekstil Sanatına-Yarının Tasarımına"etkinliği Türkiyede bir ilk olmanın ötesinde, lif sanatının tanıtımında önemli olmuştur.

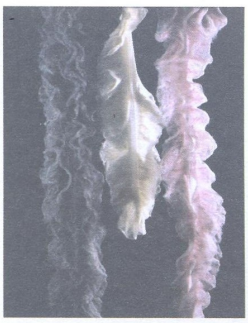

Resim 6. "Keçe Güneş", Suhandan Özay DEMİRKAN, 2007, Tapestry; yün, kağıt iplik

Resim 7. "Wearable Art", Maya Ursetinova,2005, Keçe; yün

Dünyada el sanatlarının tekrar gündeme gelmesi, tasarım, sanat ve moda alanlarında yeni arayışlar "keçe"ye yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Geleneksel keçecilik bugün uluslararası sergilerde iki boyuttan üç boyuta varan düzenlemelerle, çevre sanatı (land art), kavramsal sanat gibi farklı sanat kategorilerinde yeni bir estetiğe ulaşmıştır.

Resim 8. "Şallar", Liz Clay, 2004. El yapımı keçe tekniği; ipek, merinos yünü

Resim 9. 13.ETN Uluslarası Konferans, Geleneksel Keçe Atelye Çalışması/Arif Cön, 2005

Keçe yapımında en önemli ilkelerin başında motif işleme, boyutlama(ürün çekme oranı) ve doku vermedeki hususlardır. Yünün kalitesi, boyutlamada keçeleşme sırasında ürünün çekme payı da unutulmamalıdır. Takı, kukla, maske gibi üç boyutlu ve ufak formlarda "needle felt", iğne ile keçeleştirme tekniği, çift yüzlü kumaş, şapka, çanta üretiminde farklı doku elde etmede yün lifinin ipek, dantel, pamuklu gibi çok ince malzemelerle birlikte keçeleşmede "nuno felt" tekniği uygulanabilir. Nuno felt tekniği giysi, ince şal ve fantezi kumaş ya da sanatsal çalışma üretiminde pek çok tasarımcının tercih ettiği tekniktir. Motif düzenleme çeşitlidir. Motifler aynı aşamada işlenen arka fon üzerine boyanmış yünün yerleştirilmesi ya da, fon (arka) keçeleştirme işlemi bitiminden sonra renkli yün mozaik gibi fon üzerine yerleştirilir. Önceden keçeleştirilmiş motiflerin(deri de olabilir) yerleştirilmesi ya da aplike edilmesi, şablon aracılığı ile fon keçe üzerine motif düzenleme Hindistan'da "Numdah" (Burket,1977; 114) olarak bilinen motiflerin keçeleşmeden önce yünlü ya da ipekli kumaş üzerine aplike edilme yöntemleri sanatsal giysi üretiminde sıkça kullanılan başlıca tekniklerdir. Ayrıca bağlama boyama, shibori, aplike, dokuma, örgü gibi farklı tekstil teknikleri kullanılarak keçede farklı yüzeyler elde edilir. Türkiye'de keçeden'art-kilim' üreten Belkıs Balpınar, tasarımlarında değişik geometrik formlarla, keçe ve kilimi birleştirerek farklı bir boyut sağlamıştır. Selçuk Gürışık 2002 de Topkapı Sarayında, Anadolulu keçe ustaları ile birlikte ilginç bir padişah kaftanları sergisi düzenlemiştir. DEÜ Güzel Sanatlar Fakültesi tekstil sanatçıları grubundan Suhandan Özay Demirkan, Pelin Demirtaş, Fırat Neziroğlu, Ali Yaldır, Neşem Ertan, Gülcan Batur keçe yapıtlarıyla uluslararası sergilerde yer almışlardır.

Resim 10. ""sea-plant/ deniz yosunu";Gulcan Batur. Keçe ve dokuma teknikleri; yün.

Resim 11. "keçe kolye"; Neşem Ertan. Keçe; yün, deri

Keçe sanatının uluslararası platformda en önemli sanatçıları Wearable Art kategorisinde Jean Williams Cacicedo (Amerika), Deb Donnelly (Yeni Zellanda), Christine White, Philip O'Reilly (UK) Liz Clay'dır (USA). Litvanyalı sanatçı ve akademisyen Egle Ganda Bogdaiene ve grubunun kavramsal çalışmaları dikkat çekicidir.

Resim 12. "kendi potresi" Egle Ganda Bogdaiene

Resim 13. Egle Ganda Bogdaiene. İğneli keçe tekniği; yün.

Dünya geneline bakıldığında keçe sanatının, ayakta kalabilmesi, uluslararası platformda yaygınlaşması ve gelişmesi amacıyla Amerika, Avrupa, Asya ve Avustralya'da çeşitli keçe birlikleri kurulmuştur. Bu kuruluşların temel

hedefi yeni pazarlar oluşturmak, keçe yapımı ile ilgili kişilerin farklı platformlarda, sanatsal- bilimsel bilgi ve deneyim ağı oluşturmaktır. Bunlardan en önemlisi, 1984 yılında Amerika'da kurulan IFA-International Feltmakers Association, FİLTTİ- Finnish Felt Association, , New Zealand Woolcraft Society (, TAFTA - The Australian Forum for Textile Arts, İngiltere'de UK-Feltmaker Association sayılabilir. CACSA, Central Asian Crafts Support Association, 2000 yılında Amerika El sanatçılarını (ATA) destekleme fonu ile Kırgızistan'da kurulan Orta Asya'nın en büyük teşkilatıdır. Bugün altmıştan fazla üye organizasyon, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Tacikistan ve Özbekistandan 2000 de fazla yerel keçe sanatçıları ile işbirliği içindedir. Bu organizasyonlar düzenledikleri etkinlik ve yayınlar ile keçe sanatçıları ve ustalar arasında kıtalararası bir iletişim sağlanmaktadır.

Günümüzde Lif Sanatı, plastik sanatlara eşdeğer bir söylem geliştirmiştir. Lif sanatçıları yorumlarında iki boyuttan üç boyuta varan özgürce çalışmalar yapmakta ve en önemlisi çalışmalarını uluslararası arenada sergileme olanağı bulabilmektedir. Tekstil eyleminin en eski ve mütevazı tekniği olan keçe bugün yepyeni yüzüyle çağdaş lif sanatçılarının ve sanatçı kuruluşlarının üzerinde sıklıkla yoğunlaştığı bir ivme kazanmıştır.

Resim 14. Erasmus akademisyen değişim programı kapsamında, Vilnus Güzel Sanatlar Akademisi (Vilnius Faculty of Fine Art-Litvanya) Tekstil Bölüm Başkanı Egle Ganda Bogdaiene yönetimde gerçekleşen "iğneli keçe" atelye çalışması, Dokuz Eylül Ünüversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil Ve Moda Tasarım Bölümü, Narlıdere/İzmir, 20-21 Kasım 2008.

Kaynakça

- ASLANAPA Oktay, Türk Sanatı El Kitabı, Inkilap Kitapevi, Anka Ofset, İstanbul,1993.
- ATASOY Nuran, Surname-i-Hümayun: an Imperial Celebration,Yen Yayınları,İstanbul,1997.
- BURKET "Mary An Early Date For The Origin Of Felt", Anatolian Studies, Vol. 27, British Institute,1977.
- BÜKEN N. Rengin Oyman "Konya Merkezde Keçe Üretimi ve Günümüzdeki Durumu", Milli Folklor Halk Bilimi Dergisi, Yıl 17 Sayı.66, İstanbul, 2005.
- BAŞAR Ergenekon, Cavidan. Tepme Keçelerin Tarihi Gelişimi Renk, Desen, Teknik ve Kullanım Özellikleri, T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999.
- ÇELEBİ Evliya, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1997.
- GÜRÇAY Hikmet, "Keçe ve Keçecilik, Türk Etnografya Dergisi, Cilt IX, T.T.K. Basımevi, Ankara,1967.
- DİYARBEKİRLİ Nejat, Hun Sanatı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972.
- GÖRÜNAY Neriman Kırzıoğlu, Altaylardan Tuna Boyuna Türk Dünyasında Ortak Motifler, Türksoy Yayınları, Ankara, 1995.
- İNAN Abdülkadir,"Tarihte ve Bugün Şamanizm, Materyaller ve Araştırmalar", Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, TK Yayınları VII, Dizi Sayın: 24, Ankara, 1986.
- LAUFER Berthold, The Early History of Felt, American Anthropologist, New Series, Vol.32, No.1,American Anthropologist Association, USA, 1930.
- MARTENS Chris ,"Lords of The Dance",HALI 25.Carpet,Textile and İslamic Art 135-110.
- MELLAART J.,"Excavations at Çatal Hüyük 1965",Archaologischer Anzeiger(1966) PP.1-15;Fourth Prelinary Report",Anatolien Studies xvı(1966) pp.165-91.
- MÜLAYİM Selçuk, "Değişimin Tanıkları Ortaçağ Türk Sanatında Süsleme ve İkonografik", Kaknüs Yayınları:33, İstanbul, 1999.
- RUDENKO C.İ. Sergei, Frozen Tombs Of Siberiathe Pazyryk Burials Of İron-Agehorsemen, California, Berkey And Los Angeles, 1970.
- Surname El yazması, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, İstanbul :H.1344.
- TÜRKOĞLU Sabahattin, Tarih Boyunca Anadoluda Giyim Kuşam, Atılım Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi A.Ş., İstanbul, 2002.
- Mehmet Girgiç ve Arif Cön ile özel röpörtaj.